

NOTAT

J.nr. 2022 - 8837
Den 12. maj 2023

Høringsnotat vedrørende lov om ændring af lov om beskyttelse af havmiljøet i den eksklusive økonomiske zone ved Grønland

Miljøministeriet har den 30. marts 2023 til 11. maj 2023 haft et udkast til lov om ændring af lov om beskyttelse af havmiljøet i den eksklusive økonomiske zone ved Grønland (Bemyndigelse til fastsættelse af regler om forebyggelse og begrænsning af forurening fra aktiviteter på havet, herunder forbud mod anvendelse og transport med henblik på anvendelse af tung olie som skibsbrændstof i den eksklusive økonomiske zone ved Grønland i det arktiske havområde) i høring. Udkastet har i den forbindelse været offentliggjort på høringsportalen.

Ministeriet har modtaget 3 høringssvar fra hhv. AECO (Association of Arctic Expedition Cruise Operators), Aalborg Universitet og Grønlands Erhverv. Arktisk Stations Råd (Københavns Universitet) har meddelt, at de ikke har bemærkninger til lovforslaget.

Høringen har ikke givet anledning til ændringer af lovforslaget.

1. Generelle bemærkninger til lovforslaget

AECO bemærker, at de generelt støtter et forbud mod anvendelse og transport af tung olie (HFO) i Arktis og derunder Grønlands eksklusive økonomiske zone og har underskrevet ”The Arctic Commitment”, der er en generel opfordring til udfasning af tung olie i Arktisk shipping. AECO støtter derfor det fremlagte udkast, der skal sikre en lovmæssig hjemmel til at implementere forbuddet mod brug og transport af HFO som skibsbrændstof i Arktis i den eksklusive økonomiske zone ved Grønland.

Aalborg Universitet bemærker indledningsvist, at der efter deres opfattelse ikke er nogen indvendinger mod forslaget, såfremt det primært tillægger Miljøstyrelsen kompetence til at implementere det globale forbud mod anvendelse og transport med henblik på anvendelse af tung olie som skibsbrændstof i arktiske farvande i dansk lovgivning. Aalborg Universitet har dog bemærkninger til håndhævelsesmuligheder og ikrafttrædelse, jf. nedenfor.

Grønlands Erhverv bemærker, at de støtter forebyggelse af forurening af havet omkring Grønland. Grønlands Erhverv bemærker, at eftersom fiskeriet har stor betydning for samfundsøkonomien, skal havet omkring Grønland også beskyttes, så havressourcerne fortsat kan udnyttes til størst mulig gavn for landet. Grønlands Erhverv har derfor ikke yderligere kommentarer.

Miljøministeriets bemærkninger:

Miljøministeriet finder det positivt, at der generelt er opbakning til lovforslaget. Ift. bemærkningerne til implementering, skal det bemærkes, at det er Miljøministeriet, der står for den del af implementeringen, der vedrører regeludstedelsen. Miljøstyrelsen vil i den forbindelse skulle føre tilsyn.

2. Bemærkninger til håndhævelse af HFO-forbuddet

Aalborg Universitet bemærker, at selvom kyststatsmyndighederne, primært Forsvarsministeriet, har kompetence til at håndhæve forbuddet inden for den danske eksklusive økonomiske zone, er det mere sandsynligt, at de fleste relevante håndhævelsesmuligheder vil foregå i havn af hensyn til sikkerhed og hensigtsmæssighed.

Aalborg Universitet foreslår i den forbindelse, at Danmark udøver "departure state jurisdiction" i danske havne, hvorefter der kan foretages kontrol med ethvert skib, der planlægger at anløbe en grønlandsk havn eller planlægger at navigere gennem arktiske farvande, herunder anløb af andre havne inden for arktiske farvande, med henblik på at kontrollere opfyldelse af forbuddet på forhånd.

Aalborg Universitet bemærker endvidere, at grønlandske myndigheder spiller en særlig rolle i denne tilgang, idet de ved deres kontrol med MARPOL Annex I både kan forhindre skibe i at forlade havnen og endvidere kan fastlægge vilkår for at få adgang, nægte havneservice og pålægge tilfredsstillende straf som afskrækkelse. Denne tilgang kræver dog, at danske skibsinspektører har gennemført et opdateret træningsforløb og har kendskab til Polarkoden, og at inspektioner i det område, hvor forbuddet gælder, prioriteres.

Aalborg Universitet bemærker endvidere, at Danmark, i kraft af rollen som havnestat, har en bred margin til at gøre universel jurisdiktion gældende.

Miljøministeriets bemærkninger:

Miljøministeriet tager bemærkningerne med i overvejelserne omkring den praktiske tilrettelæggelse af tilsyn med forbuddet i forbindelse med udmøntningen af dette lovforslag samt i en tilsvarende bekendtgørelse med hjemmel i den danske havmiljølov.

3. Bemærkninger til ikrafttrædelse af HFO-forbuddet

Aalborg Universitet påpeger, at lovforslaget også er en mulighed for at garantere et tilfredsstillende beskyttelsesniveau nationalt. Aalborg Universitet nævner endvidere, at Association of Arctic Expedition Cruise Operators allerede har tilkendegivet, at de vil overholde forbuddet inden ikrafttrædelsen af MARPOL-ændringerne, og de foreslår på den baggrund, at Miljøministeriet overvejer muligheden for opfylde formålene med ændringen af MARPOL tidligere end 1. juli 2029.

Miljøministeriets bemærkninger:

Miljøministeriet bemærker, at ikrafttrædelsesdatoen bl.a. er fastsat ud fra en afvejning af miljøhensyn og hensyn til erhvervslivet. Der er på den baggrund truffet beslutning om, at forbuddet som udgangspunkt skal gælde fra den 1. juli 2024 med undtagelse af visse skibe, hvor forbuddet træder i kraft i 2029. Miljøministeriet har ikke planer om at fastsætte en tidligere ikrafttrædelsesdato i den eksklusive økonomiske zone ved Grønland. De enkelte virksomheder kan dog beslutte at opfylde forbuddet før ikrafttrædelsesdatoen, såfremt dette er muligt.